

BIBLIAI TÖRTÉNETEK

MÓZES, AZ IZRAELITÁK VEZÉRE

Az az ország, amelyet ma Palesztinának neveznek, volt akkoriban Kánaán földje. A 'Teremtés könyve' meséli el Izsák élettörténetét és Jákobét, akinek a neve később Izráelre változott, valamint Izráel tizenkét fiának historiáját, akik a nagy éhínség idején a Nílus völgyébe, Egyiptomba vándoroltak.

A Biblia elbeszélése szerint a zsidók több mint négyszáz évig éltek Egyiptomban. Ez idő alatt nagy néppé fejlődtek és megsokasodtak. Az egyiptomiak attól féltek, hogy háború esetén ellenük fordulnak. II. Ramzes fáraó (i. e. 1317 évben) is ellenségnek tekintette a zsidókat, és elrendelte, hogy fogják őket kemény munkára. Hiába volt azonban minden sanyargatás, a zsidó nép csak egyre szaporodott tovább. A fáraó ekkor elrendelte, hogy minden újszülött zsidó fiút vessenek a Nílusba!

Abban az időben az egyik zsidó családnak fiúgyermek született, és anyja három hónapig rejtegette őt. Mikor ezt már nem titkolhatta tovább, gyékénykosárkát vett, bekente azt szurokkal majd beletette a kisdedet. Ezután kitette a folyóvíz partján a sás közé. A gyermek nénje, Mária, távolról nézte, hogy mi fog történni. Ekkor a fáraó leánya arra jött szolgálóival, és amikor a sás között megpillantotta a kosarat, magához hozatta azt. Amint a síró gyermeket meglátta, megkönyörült rajta és ezt mondta: „Ez a zsidók kisdedeiből való!”. A gyermek nénje akkor odasietett, és a királylány rá bízta, hogy hozzon zsidó asszonyt, aki a kisdedet majd táplálni fogja. A leány elhívta anyját. Az asszony elvitte és táplálta a gyermeket, és amikor nagyobb lett, átadta a fáraó leányának. A királylány Mózesnek (Vízből Kihúzottnak) nevezte el a gyermeket.

Ettől fogva Mózes a királyi udvarnál nevelkedett, és ott az egyiptomiak minden tudományára megtanították.

Amint felnévelkedett, látta hogyan sanyargatják az egyiptomiak az ő atyafiait, a zsidókat. Egyszer tanúja volt, amikor az egyik felügyelő egy rabszolgát megkorbácsolt. Ettől haragra gerjedt és megölte az egyiptomi felügyelőt. Amikor eme tette kiderült, Mózes a fáraó haragja elől a pusztába menekült.

Ezután a Sínai-félszigeten egy pásztorfejedelem juhait legeltette. Amikor egyszer a pusztába belsejébe hajtott nyáját, egészen a Hóreb hagységig, egy égő csipkebokrot pillantott meg, amely azonban nem égett el. Amint a bokor közelébe ment, Jehova (a zsidók istene) szólította meg: „Én vagyok a te atyáid istene... Eljutott hozzám Izráel fiának kiálltása, láttam népem nyomorúságát és sanyargatását. Most eredj, elküldelek téged a fáraóhoz, hogy kihozhassd a népemet, Izráel fiait Egyiptomból”.

Mózes nagyon megijedt a feladattól. Attól félt, hogy nem hisznek majd neki, ezért bizonyosságul jelet kért a Jehovától. Isten ekkor képessé tette őt arra, hogy botját kígyóvá, majd újra bottá változtassa, és más csodákat is tegyen. A nép örömmel fogadta Mózes vezérének és szabadítójának, de a fáraó nem engedte el a zsidókat, továbbra is ugyanúgy sanyargatta őket.

Isten ekkor tíz csapással sújtotta Egyiptomot. Először a Nílus vizét változtatta vérré, és a halak mind elpusztultak benne. Ezután iszonyú sok béka lepett el mindent, még a lakásokat is. Majd ártalmas bogarakat, tetveket, szúnyogokat, mérges legyeket szabadított rá az országra, kivéve azokat a helyeket, ahol a zsidók tartózkodtak. Dögvész pusztította a barmokat, fekélyekkel lett tele az egyiptomiak teste, jégverés és sáskajárás következményeként pedig tönkrement a termés. Három napig sötétségbe borította egész Egyiptom földjét, és végül angyalt küldött, aki minden újszülött egyiptomi fűgyermeket elpusztított.

Mózes a tizedik csapás előtt Jehova parancsa szerint meghagyta az izraelitáknak, hogy álljanak útra készen. És valóban a fáraó kiengedte a zsidókat Egyiptomból, de nemsokára megbánta, hogy elengedte őket. Ezért utánuk sietett embereivel és a Vörös-tenger partjánál majdnem utol is érte őket. Ekkor Mózes Jehova parancsára fölemelte vesszejét a tenger felé, amire a tenger vize kettévált.

A tenger fenekét forró szél szárította fel, így Izrael fiai szárazon vonulhattak át rajta. Az egyiptomiak csak a tenger közepéig jutottak, amikor Mózes ismét kinyújtotta a kezét, és a habok elborították az ellenséget, a fáraóval együtt...

Izrael népe elindult a Vörös-tengertől, és a Sínai-félsziget pusztáin vándorolt. Mikor ennivalójuk elfogyott, zúgolódni kezdett a nép.

Mózes így szólt Izrael fiaihoz:

„Az Úr este húst ad nektek, reggel pedig kenyeret!“. Ezt a kenyeret, amit az Úr adott, Izrael fiai manának nevezték. Jehova negyven évig táplálta őket ezzel, míg Kánaán földjének határait el nem érték. Mikor a népnek nem volt ivóvíze, újra zúgolódni kezdett. Mózes előbb imádkozott, azután elment Hóreb sziklájához, megütötte azt vesszejével, minek következtében a kősziklából víz fakadt!

Mikor Izrael fiai a Sínai-hegyhez érkeztek, nagy mennydörgés és villámlás fogadta őket, és sűrű felhő borította az egész hegyet. A nép nagyon félt. Ekkor Isten kihirdette a tíz parancsolatot:

Én vagyok a te Urad Istened; Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj.

Istennek nevét hiába ne vedd.

Emlékezzél meg arról, hogy az Úr napját megszenteljed.

Atyádat és Anyádat tiszteld.

Ne ölj.

Ne paráználkodj.

Ne lopj.

Hamis tanúságot ne szólj felebarátod ellen.

Felebarátod feleségét ne kívánjad.

Se házát, se mezejét, se másféle jószágát ne kívánd.

Mózes az Istennel kötött szövetség emlékére hordozható és arannyal bevont ládát készíttetett, és azt frigyszekrénynek nevezte el. A frigyszekrény a szövetség sátrának legfontosabb részében, a szentek szentjében állott.

Izrael népe negyven évig vándorolt a pusztában. Kánaán határán Mózes felment Nébó hegyére. Onnan még megláthatta az ígéret földjét, majd meghalt 120 éves korában.

SÁMSON ÉS DELILA

Mózes halála után Józua lett Izrael vezére. Józua elindította a tábort a Jordán folyón keresztül Kánaánba. Midőn Jerikó város lakói ellenálltak és az erős várfalban bíztak, az Úr megmutatta, hogy az országot majd ő adja Izrael birtokába. Józua Isten parancsára meghagyta a népnek, hogy körmenetben kerülje meg a várost. Így cselekedtek hat napig. A hetedik napon hétszer kerültek meg a várost. Amikor a papok megfújták a harsonákat és az egész nép kiáltozni kezdett, Jerikó falai Isten akaratára leomlottak. Az izraeliták ekkor elfoglalták a várost. Józua nemsokára meghódította az egész országot. A zsidók Kánaán elfoglalása után még hosszú ideig harcoltak az őslakókkal és a körülöttük élő népekkel. A bibliai elbeszélések szerint akkor győztek, amikor hűségesek voltak istenükhöz. Ha elfordultak tőle, veszélybe kerültek. Ilyenkor ellenség tört az országra, és addig tartotta hatalmában, amíg a nép vissza nem tért istenéhez. Jehova ilyenkor kiválasztott a népből egy-egy kiváló férfiút, aki megszabadította az országot az

ellenségtől. E kiváló férfiakat a Biblia bírának nevezi. Közülük emelkedett ki nagy erejével Sámson, a filiszteusok elleni harcok kimagasló hőse.

Sámson születését angyal adta hírül. Már ebből is kitűnik, hogy Jehova valamilyen különleges feladatot szánt neki. Rendkívüli erejét annak köszönhette, hogy az angyal utasításának megfelelően tartózkodott a bortól és az ollótól, vagyis hosszúra növesztette a haját. Ereje már fiatal korában megmutatkozott. Egyszer szüleivel a városba ment, s egy oroszlánkölyök ordítva nekirohant. Sámson kettészakította a vadat!

Mivel sok szó esik a filiszteusokról, ismerkedjünk meg történelmükkel. A filiszteusok városok egész sorában éltek a Földközi-tenger mentén. E városok között Gaza, Gád, Asdod, Aszkalon és Joppa voltak a legnevezetesebbek, s lakosságuk valójában, csakúgy, mint a zsidók, jövevény nép volt, túlnyomórészt valószínűleg tengerjáró krétai és északról jött árja. A zsidók betörése, amely a kánaániták elleni támadással kezdődött, hamarosan hosszú és nem mindig győzedelmes háborúskodássá fajult az annyira áhított ígéret földjéért, s e háborút a kánaánitáknál félelmetesebb jövevényekkel, a filiszteusokkal kellett megvívniuk.

Sámson, fiatal korától kezdve minden erejével a filiszteusok ellen fordult. Egyszer összefogdosott háromszáz rókát, farkukra égő fáklyát kötött és behajította őket a filiszteusok megérett vetésébe. Máskor egy szamar állcsontjával ezer filiszteust vert agyon. A filiszteusok ezért bosszút forraltak ellene. Mivel Sámson nem tudták elfogni, ezüstpénz ígéretével megbízták azt a Delila nevű asszonyt, akit Sámson szeretett, hogy szedje ki belőle erejének titkát. Delila addig mesterkedett, amíg megtudta, hogy Sámson ereje a hajában rejlik. Egyszer, amikor Sámson aludt, levágta a haját, majd pedig a filiszteusok fejedelmének kezére adta. A filiszteusok könnyen elfogták az erejétől megfosztott Sámson, megvakították, vasláncsal megkötözték és egy malom hajtására fogták.

A filiszteusok örvendeztek, hogy Sámson a kezükbe került, és istenük tiszteletére nagy ünnepet rendeztek. Az ünnepségre előhozatták Sámson, hogy szórakoztassa őket. A ház tele volt férfiakkal és asszonyokkal, ott voltak a filiszteusok összes fejedelmei, és a tetőn a nép, közel háromezren, hogy lássák Sámson játékát. Megfeledeztek azonban Sámson hajáról, mely a fogságban ismét kinőtt és ezzel visszatért ereje is. Sámson az oszlopok közé állították. Ő azt kérte, vezessék az oszlopokhoz, hogy megtámaszkodhasson. Ekkor átfogta a középső két tartóoszlopot, amelyen a ház nyugodott. „Hadd vesszek el én is a filiszteusokkal!” – fohászkozott, és megragadta az oszlopokat, mire a ház rászakadt a fejedelmekre és az egész népre, amely ott volt!

Forrásanyag:

H. G. Wells: A világtörténet alapvonalai. Geniusz Könyvkiadó, Budapest, 1925

Dr. Szűcs Jenő: Régen volt, hogy is volt. Tankönyvkiadó, 1981

Kis Biblia. Pokorni Emánuel. Kiadja a Szent István Társulat, Budapest, 1912